

Bendrojo ugdymo programų atnaujinimas: vadovas vadovams

Jolanta Navickaitė,
Bendrojo ugdymo departamento direktorė

2023 m. vasario 3 d.

IKIMOKYKLINIS UGDYMAS

- Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, bus patvirtintos iki 2023-09-30
- Ikimokyklinio ugdymo įstaigos atnaujintas ikimokyklinio ugdymo programas pradės įgyvendinti nuo 2024-09-01

PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS

- Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, patvirtinta 2022-08-24
- Pradėta įgyvendinti nuo 2022-09-01

BENDRASIS UGDYMAS

- Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos patvirtintos 2022-08-24 su papildymu 2022-09-30
- 1, 3, 5, 7, 9/IG, III G klasėse bus įgyvendinama nuo 2023-2024 m. m., 2, 4, 6, 8, 10/IIG, IVG – nuo 2024-2025 m. m.

* Išimtis TM (lenkų) mokyklose

Atnaujintas ugdymo turinys

ŠMSM

Ugdymo sritys → Dalykų grupės

2015 m. pradinio ugdymo sritys	2015 m. pagrindinio ugdymo sritys	2015 m. vidurinio ugdymo sritys	2022 m. Dalykų grupės (tos pačios visoms ugdymo programoms)
dorinis ugdymas; kalbinis ugdymas; matematinis ugdymas; gamtamokslinis ir socialinis ugdymas; meninis ir technologinis ugdymas; kūno kultūros ir sveikatos ugdymas	dorinis ugdymas; kalbinis ugdymas; matematinis ugdymas; gamtamokslinis ugdymas; socialinis ugdymas; meninis ugdymas; technologinis ugdymas; kūno kultūros ir sveikatos ugdymas	dorinis ugdymas; kalbinis ugdymas; matematinis ugdymas; gamtamokslinis ugdymas; socialinis ugdymas; meninis ir technologinis ugdymas; kūno kultūros ir sveikatos ugdymas	dorinio ugdymo; kalbinio ugdymo; visuomeninio ugdymo; matematinio, gamtamokslinio ir technologinio ugdymo; meninio ugdymo; fizinio ir sveikatos ugdymas Projektinis darbas (pasirinktina) Socialinė-pilietinė veikla (privaloma)

Pradinio ugdymo programos įgyvendinimas

Įgyvendinant atnaujintas bendrąsias programas pradiniam ugdyme, skyla du mokomieji dalykai:

- dailė ir technologijos bus įgyvendinamos per atskirus **dailės** ir **technologijų** dalykus, kurie įgyvendinami per atskiras šių dalykų bendrąsias programas
- pasaulio pažinimo kaip atskiro dalyko nebelieka, jį keičia du nauji dalykai: **visuomeninis ugdymas** ir **gamtos mokslai**.

Gyvenimo įgūdžiai ir **Etninė kultūra** įgyvendinami integruotai.

Informatika yra įgyvendinama integruotai arba mokyklos tarybos sprendimus gali būti mokoma kaip atskiras dalykas.

Teikiant derinti Bendruosius ugdymo planus bus siūloma 3 klasėje **matematikos** dalykui skirti 5 savaitines pamokas (dabar yra 4), 1 valandą perkeliant iš mokinių poreikiams tenkinti skirtų valandų.

Pagrindinio ugdymo programos įgyvendinimas

ŠMSM

Informacinių technologijų dalykas virsta **Informatika**.

Informatikai mokytis 7-8 klasėje numatoma tik 1 pamoka 7 klasėje. Bus siekiama papildomo finansavimo papildomai pamokai 8 klasėje nuo 2024-2025 m. m.

Žmogaus saugos dalykas tampa Gyvenimo įgūdžių dalyko dalimi.

Gyvenimo įgūdžiams 5 ir 7 klasėje skiriama atskira 1 pamoka, 9 / IG klasėje – 0,5 pamokos (1 pamokas kas dvi savaites). 6 klasėje planuojama atskira 1 pamoka, 8, ir 10 /IIG klasėse – 0,5 pamokos. Taip pat bus siekiama papildomo finansavimo kad ilgainiui būtų mokoma po 1 pamoką 5-10/IIG klasėse.

Fizinio ugdymo mokymui 9-10 / I-IIG klasėse numatoma skirti po 2 savaitines pamokas. Jei bus skirtas papildomas finansavimas, pamokų skaičius būtų didinamas iki 3 pamokų.

Dėl kitiems dalykams numatytų savaitinių pamokų skaičiaus pokyčių nenumatoma.

- Nuo 2023-2024 m. m. mokytis gyvenimo įgūdžių pagal bendrojo ugdymo programą gali asmuo, baigęs bet kurią mokytojų rengimo programą.
- Nuo 2027-2028 m. m. mokytis gyvenimo įgūdžių pagal bendrojo ugdymo programą gali asmuo, baigęs bet kurią mokytojų rengimo programą ir baigęs ne trumpesnę kaip 250 valandų **nacionalinę kvalifikacijos tobulinimo programą** gyvenimo įgūdžių mokytojams ir (ar) baigęs bet kurią mokytojų rengimo programą, pradėjęs mokytis ne trumpesnėje kaip 250 valandų nacionalinėje kvalifikacijos tobulinimo programoje gyvenimo įgūdžių mokytojams, ne ilgiau kaip 1 metus.
- Nacionalines kvalifikacijos tobulinimo programas gali įgyvendinti pedagogų rengimo centrai arba pedagogų rengimo centrai kartu su kitomis aukštosiomis mokyklomis.

Ugdymo turinio lankstumas (70:30)

- Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose mokymosi turinys yra pateiktas **70 proc.** konkrečiam dalykui konkrečioje klasėje bendruosiuose ugdymo planuose numatytų pamokų.
- Rekomenduojamas pamokų skaičius konkrečioms mokymosi turinio temoms yra pateiktas NŠA parengtose ir viešai paskelbtose Rekomendacijose dėl atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimo (<https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/atnaujintos-bendrosios-programos>).
- Mokytojas gali spręsti, kaip paskirstyti likusias 30 proc. pamokų: įtvirtinti žinias ar gebėjimus, likviduoti spragas, papildyti mokymosi turinį papildomomis temomis, papildomomis veiklomis ir pan.
- Vidurinio ugdymo bendrosiose programose mokymosi turinys yra pateiktas **100 proc.** konkrečiam dalykui konkrečioje klasėje bendruosiuose ugdymo planuose numatytų pamokų. Įtvirtinti žinias ar gebėjimus, likviduoti spragas, papildyti mokymosi turinį papildomomis temomis ar papildomomis veiklomis galima siūlant mokiniams laisvai pasirenkamus modulius.

Bendrujų programų skirtumų išlyginimas

ŠMSM

2023-2024 m. m. ir 2024-2025 m. m. reikalingas didesnis dėmesys „senųjų“ ir „naujųjų“ bendrujų programų skirtumams išlyginti, pvz.:

- matematika
- fizika
- informatika
- lietuvių kalba ir literatūra

Skirtumams išlyginti pradiniam ir pagrindiniam ugdymui galima tam išnaudoti pamokas, skirtas mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti, viduriniame ugdyme – siūlant dalykų modulius.

Mokinių pasiekimų patikrinimai 4 ir 8 klasėje

ŠMSM

NMPP 4: Pradinis išsilavinimas įgyjamas baigus pagrindinio ugdymo programą ir nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų metu **patikrinus mokymosi pasiekimus**, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka atleidžiamas nuo mokymosi pasiekimų patikrinimo (ŠĮ 9 str. 7 d., įsigaliosianti 2024-09-01)

NMPP 8: Visiems mokiniams, baigiantiems pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, vykdomas nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka atleidžiamas nuo mokymosi pasiekimų patikrinimo (ŠĮ 10 str. 3 d, įsigaliosianti nuo 2024-09-01)

Tikslinė mokymosi pagalba

Švietimo įstatymo 24 straipsnio 5 dalis, įsigaliosiantis nuo 2023-09-01:

„5. Asmeniui, įgijusiam **pradinį ar pagrindinį išsilavinimą** arba **baigusiam pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį** ir **nepasiekusiam patenkinamo pasiekimų lygmens**, sudaromas individualių mokymosi pasiekimų gerinimo planas ir skiriama reikalinga mokymosi pagalba švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Asmeniui, įgijusiam pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą ir pageidaujančiam geriau pasirengti toliau mokytis, sudaromos sąlygos mokytis pageidaujamų bendrojo ugdymo dalykų ir pasitikrinti mokymosi pasiekimus savo lėšomis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.“

BUP, bus ŠĮ minimas tvarkos aprašas, nustatantis kaip bus teikiama mokymosi pagalba mokiniui nepasiekus patenkinamo lygmens pasiekimų patikrinime.

Svarbu: nebus detalių instrukcijų, o atrasti savo savivaldybei tinkamiausią pagalbos teikimo modelį!

Lėšos, skirtos apmokėti mokytojams už konsultacijas valstybinėse, savivaldybių ir nevalstybinėse mokyklose, paskirstomos savivaldybėms (nevalstybinėms mokykloms – per savivaldybes) ir valstybinėms mokykloms švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

Vidurinio ugdymo programoje mokiniai mokosi:

- privalomų dalykų (lietuvių kalba ir literatūra, tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (TM mokyklose), matematika, fizinis ugdymas)
- privalomai pasirenkamų dalykų (bent po vieną iš menų, užsienio kalbų, visuomeninio ugdymo, gamtamokslinio ir technologinio ugdymo, dorinio ugdymo dalykų grupių)
- modulių, skirtų privalomų ir privalomai pasirenkamų dalykų gilesniam mokymuisi
- laisvai pasirenkamų dalykų
- atlieka socialinę–pilietinę veiklą

Besimokantys pagal vidurinio ugdymo programą mokiniai mokosi ne mažiau kaip 8 dalykų, privalomų pamokų minimumas – 25 val.*

*išimtys dėl privalomų mokytis dalykų skaičiaus ir minimalaus pamokų skaičiaus taikomos mokykloms, įgyvendinančioms specializuoto ugdymo krypties programas, suaugusiųjų vidurinio ugdymo programas, vidurinio ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programomis.

Vidurinio ugdymo programos ypatumai

ŠMSM

	<i>Tipinė programa</i>	<i>Su specializuotu ugdymu</i>	<i>Su profesiniu mokymu</i>	<i>Suaugusiųjų mokymas</i>	
Lietuvių k. ir literatūra					TM gimtoji k. ir literatūra – privaloma (4 val.) TM mokyklose
Matematika					
Fizinis ugdymas					
Kalbinis ugdymas				PRIVALO MOKYTIS	Socialinė-pilietinė veikla – ne mažiau kaip 70 val.
Gamtamokslinis ir technologinis ugdymas					
Visuomeninis ugdymas					
Meninis ugdymas				TAIP PAT GALI PASIRINKTI MOKYTIS	Brandos darbas – pasirenkamas
Dorinis ugdymas					
Laisvai pasirenkamieji dalykai / moduliai / PM moduliai					

* Informacija parengta pagal Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašo projektą (2023-01-25 vers.), tačiau dar galimi pokyčiai!

Pagrindiniai teisės aktai bendrųjų programų įgyvendinimui

ŠMSM

Keičiamas švietimo, mokslo ir sporto ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309 patvirtintas **Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašas**.

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas nustato bendrojo ugdymo tikslus, apibrėžia pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų struktūrą ir numato pagrindinius programų įgyvendinimo bruožus.

Rengiami 2023-2024 ir 2024-2025 mokslo metų bendrieji ugdymo planai.

Valstybiniai brandos egzaminai nuo 2024–2025 m. m.

ŠMSM

- Valstybinio brandos egzamino įvertinimą (maks. 100 balų) sudaro tarpinio patikrinimo (maks. 40 balų) ir brandos egzamino (maks. 60 balų) įvertinimai.
- Tarpinį patikrinimą laiko visi privalomus ir privalomai pasirenkamus dalykus pasirinkę mokiniai. Atleisti nuo tarpinio patikrinimo ar pakeitę mokomąjį dalyką mokiniai jį gali laikyti po metų.
- Tarpiniai patikrinimai vykdomi ir vertinami el. būdu. Jie nėra perlaikomi.
- Nelaikius tarpinio patikrinimo neleidžiama laikyti brandos egzamino.

Privalomas VBE	Lietuvių kalba ir literatūra	
	pagal išplėstinio (A) arba bendrojo (B) kurso programas 2xT + VBE	
Pasirenkami VBE	Matematika	
	pagal išplėstinio (A) arba bendrojo (B) kurso programas 2xT + VBE	
	Gimtoji kalba ir literatūra Užsienio kalba Biologija Chemija Fizika Informatika	Inžinerinės technologijos Istorija Geografija Ekonomika ir verslumas Filosofija
	valstybinis T + VBE	

Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo projektas bus pristatytas derinti 2023 m. balandžio mėn. Valstybinių brandos egzaminų užduočių aprašai derinami su švietimo bendruomene 2022 m. gruodžio-2023 m. vasario mėn.

Reikalavimai pagrindiniam išsilavinimui įgyti

ŠMSM

Švietimo įstatymo 10 str. 4 d. nuostata, įsigaliosianti nuo 2024-09-01:

4. Pagrindinis išsilavinimas įgyjamas **baigus pagrindinio ugdymo programą ir pasiekus** švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytų dalykų pagrindinio ugdymo pasiekimų **patikrinimų slenkstinį lygį**, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo. Pagrindinio ugdymo įvertinimai atitinka slenkstinį, patenkinamą, pagrindinį ar aukštesnįjį pasiekimų lygius ir jų ribas, nustatytus švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamose bendrosiose programose. **Jeigu** asmuo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytų dalykų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų metu **nepasiekė kurio nors dalyko slenkstinio pasiekimų lygio**, jis gali tais pačiais mokslo metais **pakartotinai dalyvauti** atitinkamo dalyko pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinime. Jei ir po pakartotinio dalyvavimo atitinkamo dalyko pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinime asmuo nepasiekė slenkstinio pasiekimų lygio, jis gali tęsti mokymąsi pagal pagrindinio ugdymo programą švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

2023/2
024

- NMPP 8 (2023) nepasiekus patenkinamo pasiekimų lygio

9 / I gimnazijos klasėje sudaromas individualių mokymosi pasiekimų gerinimo planas

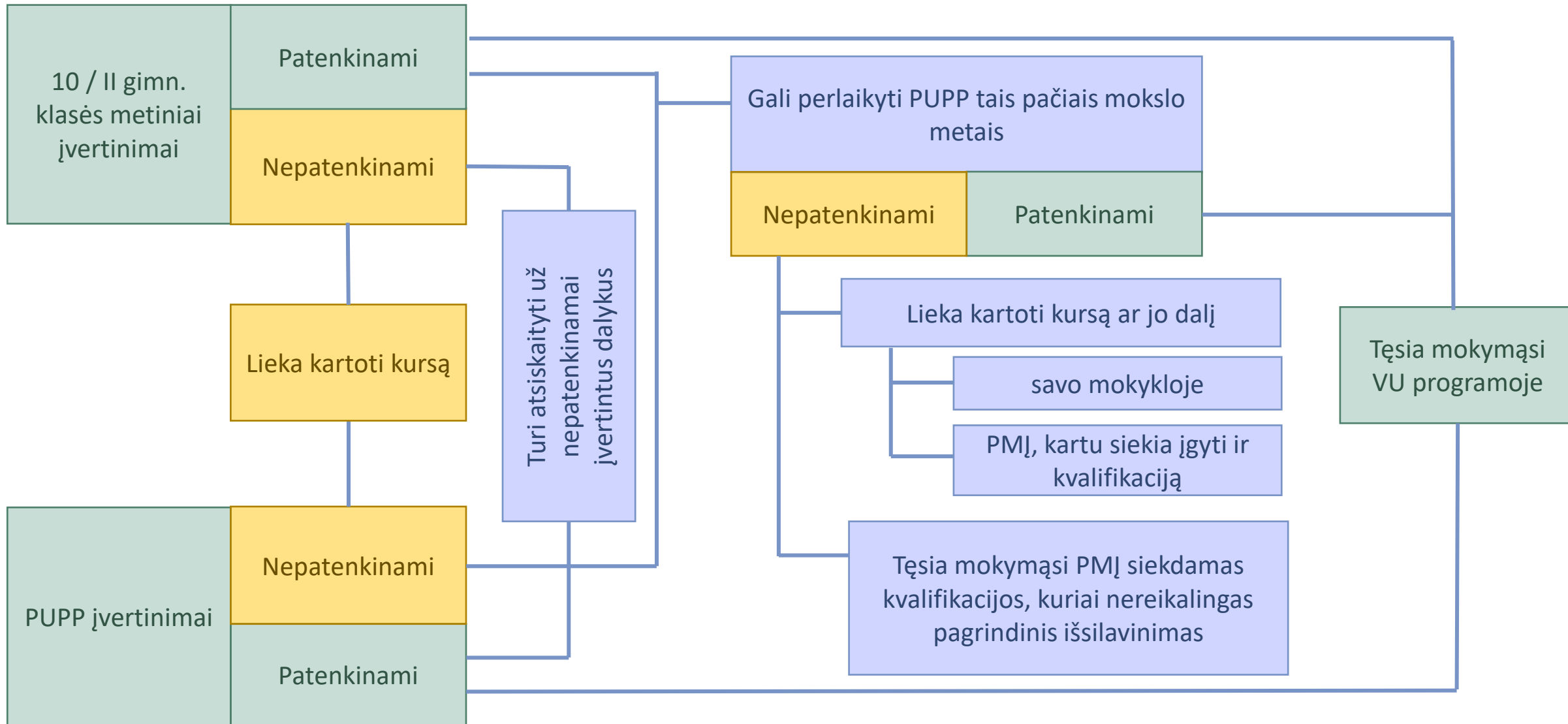
9 / I gimnazijos klasėje teikiama papildomai 20 konsultacijų ne didesnėse kaip 5 mokinių grupėse

2024/2
025

- Pagrindiniam išsilavinimui įgyti būtina baigti pagrindinio ugdymo programą (patenkinamais pažymiais) ir išlaikyti PUPP bent 4 balais

Keliai pagrindiniam išsilavinimui įgyti

ŠMSM

Reikalavimai siekiantiems mokytis vidurinio ugdymo programoje

ŠMSM

! SVARBU

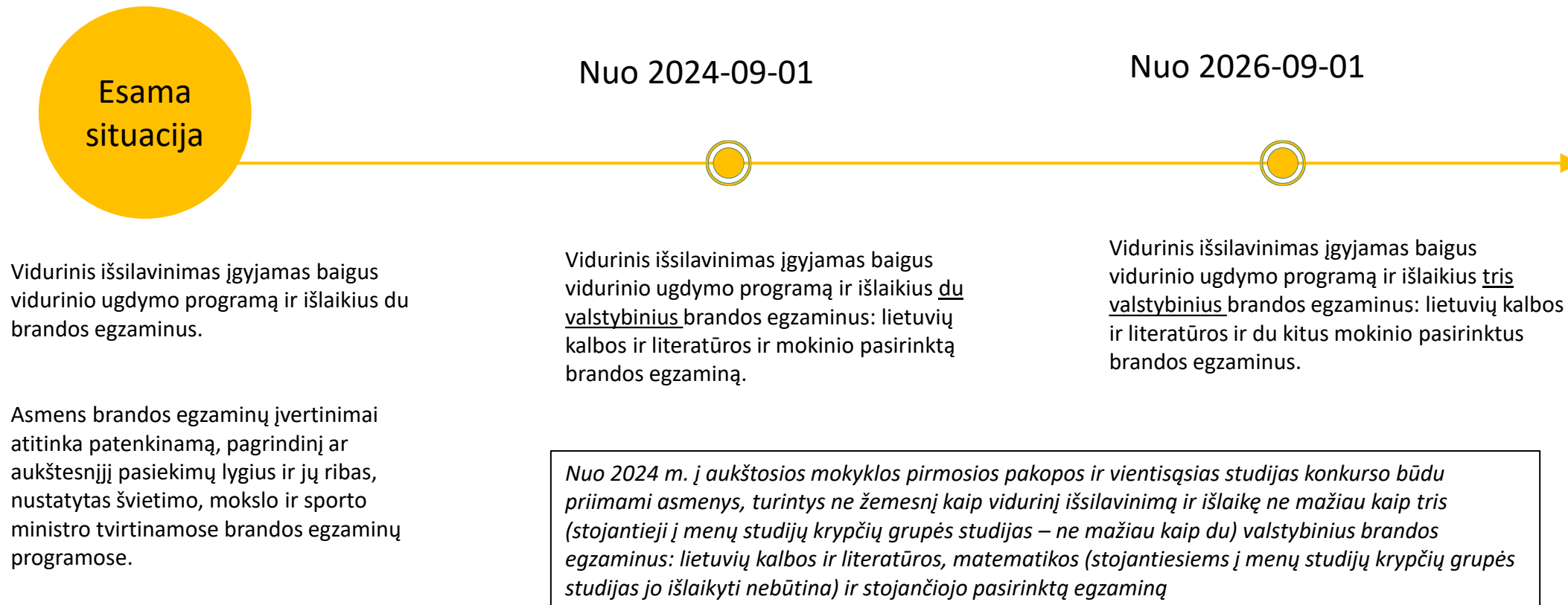
Svarstomos Švietimo įstatymo nuostatos dėl 5 balų „slenksčio“ siekiantiems mokytis vidurinio ugdymo programoje nėra patvirtintos.

Mokytis vidurinio ugdymo programoje gali mokytis mokinys, įgijęs pagrindinį išsilavinimą.

Reikalavimai viduriniam išsilavinimui įgyti

ŠMSM

Jau įtvirtinti pokyčiai Švietimo įstatyme:

Reikalavimai stojimui į Lietuvos aukštąsias mokyklas

ŠMSM

Mokslo ir studijų įstatymo 59 straipsnio 1 dalies pakeitimas, įsigaliosiantis nuo 2024-01-01:

59 straipsnis. Priėmimas į aukštąją mokyklą

1. Į aukštosios mokyklos pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas konkurso būdu priimami asmenys, turintys ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir išlaikę ne mažiau kaip tris (stojantieji į menų studijų kryptių grupės studijas – ne mažiau kaip du) valstybinius brandos egzaminus: **lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos** (stojantiesiems į menų studijų kryptių grupės studijas jo išlaikyti nebūtina) ir stojančiojo **pasirinktą egzaminą**, kurių:

1) įvertinimų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygsta brandos egzaminų programose nustatytam **pagrindiniam mokymosi pasiekimų lygiui**, jeigu stojama į **universitetines** studijas;

2) įvertinimų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygsta brandos egzaminų programose nustatytam **patenkinamam mokymosi pasiekimų lygiui**, jeigu stojama į **kolegines** studijas.

Papildoma parama mokykloms

ŠMSM

2023 m. bus skiriamos papildomos lėšos mokykloms (nustatyta lėšų suma vienam mokiniui) įsigyti vadovėlių, kurie atitinka atnaujintas bendrąsias programas.

Nuo 2023 m. rudens prasidės nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos stiprinti mokytojų didaktinę kompetenciją, pasirengti įtraukiam švietimui ir pan. (pagal nustatytus prioritetus).

Toliau bus vykdomas projektas „TĖSK“, sudarantis galimybę mokytojams persikvalifikuoti.

Keičiasi reikalavimai ir mokyklų vadovų išsilavinimui

ŠMSM

Nuo 2024-09-01 įsigalioja ŠĮ 59 straipsnio 2 dalies pakeitimas:

„2. Valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovu gali būti **ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį** arba prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintą kaip lygiavertę užsienyje įgytą kvalifikaciją turintis asmuo, kuris pagal šio įstatymo 5¹ straipsnį yra nepriekaištingos reputacijos ir jam atliktas vadovavimo valstybinei ar savivaldybės švietimo įstaigai (išskyrus aukštąją mokyklą) kompetencijų vertinimas

Iki 2024-08-31 į pareigas priimti mokyklų vadovai, kurie neturi magistro kvalifikacinio laipsnio, jį turi įgyti iki 2027-08-31.

Bus sudaryta galimybė įgyti magistro kvalifikacinį laipsnį valstybės lėšomis (planuojama finansuoti apie 1000 asmenų studijas).

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo sandaros pokyčiai

ŠMSM

- Teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbtas derinimui **Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašo projektas**
- Dokumento projektą galima rasti: www.lrs.lt -> Teisės aktų informacinė sistema pagal raktinį žodį arba paspaudus nuorodą <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/00a41260a15811eda1dbd5461e760ede?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=0ae6a86c-71d2-4644-942f-cb962ed60cb1>
- Pastabų laukiama iki vasario 14 d.
- Pastabas galima pateikti ŠMSM bendruoju paštu smmin@smsm.lt arba ugdymas@smsm.lt

PASTABA. Netrukus bus pateiktas derinti ir 2023-2025 m. bendrųjų ugdymo planų projektas!

Dėkojame

Telefonas +370 5 219 1190

El. paštas info@smsm.lt

A. Volano g. 2,

LT-01124 Vilnius